

Sághegy Leader Egyesület

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2011. évi felülvizsgálata

–tervezeti munkaanyag–

: 2011. 03.09.

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

2.1.1. A térség általános jellemzői

A stratégiában érintett térség a Nyugat-Dunántúli Régióban, Vas megye északkeleti részén helyezkedik el, határos a csepregi, a szombathelyi és a vasvári kistérségekkel, illetve északon Győr-Moson-Sopron, keleten Veszprém, délen pedig Zala megyével.

A térségre jellemző az eltérő fejlettségi szintű települések csoportjainak laza hálózata, aszerint, hogy közlekedési folyosó mentén (8-as, 86-os, 84-es főút) gazdasági, kereskedelmi centrumot jelentő városok közelében vagy ezekről távolabb helyezkednek el. Ez meghatározza a munkahelyek száma és távolsága alapján a jövedelemtermelő képességet, ezáltal az infrastruktúra fejlettségét, a vásárlóerő pedig a helyi vállalkozások életképességét.

Általánosan jellemző az alacsony bérű betanított munkásokat alkalmazó elektronikai, könnyűipari cégek jelenléte, ebből következően a munkavállalók számának, a munkanélküliségi rátának gyors változása.

A természeti környezet gazdag, a termálkincs könnyen kiaknázható, a természetvédelmi területek, épített örökségek: kastélyok, kúriák száma jelentős. Előny, hogy a jelenleg oly divatos bor utak, valamint a fellendülőben lévő kulturális -, egészség- és wellness turizmus szempontjából a megye legnagyobb kincsei itt találhatók.

2.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok

A térség felszíni és felszínalatti vizekben egyaránt gazdag. Felszíni vízhálózata sűrű, legnagyobb folyója a Rába, egyéb folyóvizei a Marcal, Répce és Gyöngyös, de mellettük kisebb tavak, holtágak is találhatóak. Közülük talán a Szajki-tavakat érdemes kiemelni, amely kiemelkedő környezeti és turisztikai potenciállal bír.

A térség földrajzi fekvése kedvező, hazánk nyugati részén található, közel az osztrák határhoz, igaz jelentős távolságban Budapesttől. Fekvése a megyén belül is viszonylag kedvező, néhány település kivételével nem periférikus a helyzete. Ebből fakadóan jól ki tudta használni a földrajzi elhelyezkedésből származó előnyöket, általános fejlődése és fejlettsége nem maradt és marad el a megye egészétől. Ehhez a kedvező természeti- és közlekedés-földrajzi adottságok is hozzájárultak.

Természetföldrajzi szempontból meglehetősen heterogén a térség. A két legészakibb település Csánig és Répcelak már a Kisalföld, ezen belül a Kapuvári-sík része. A többi településen a Nyugat-magyarországi-peremvidék területén lévő két középtáj, a Sopron–Vasi-síkság és a Kemeneshát osztozik. A Répce-síkon fekszik Vasegerszeg és Vámoscsalád, a Gyöngyös-síkon található Bögöt, Porpác, Pósfá, és Szeleste, a Rábai teraszos síkon Csénye, Ikervár, Jákfa, Megyehid, Meggyeskovácsi,

Nick, Ölbő, Rábapaty, Uraiújfalu és Zsédény, az Alsó-Kemenesháton pedig Bejcgertyános, Bögöte, Gérce, Hosszúpereszteg, Káld, Nyőgér, Sitke, Sótöny, Vashosszúfalu, és Vásárosmiske. Ez a nagyfokú tájheterogenitás tükröződik a térség geológiai és morfológiai képében is.

A térség többi települése a Marcal-medencében található, amely két részre, a Marcal völgyisikjára, valamint a lepusztult felszínű Kemenesaljára osztható. Utóbbin húzódik a Sághegy (291m) és a Kis-Somlyó (230m) és a sitkei Hercseg-hegy, melyek bazaltvulkáni tanúhegyek és vulkánturisztikai jelentőségűek lehetnek. A térség északnyugati része a Kemenesháthoz tartozó Cser kistáj, mely döntően síksági formakincsű terület. Országos védettségű a Sághegyi Tájvédelmi Körzet, melynek összterülete 235 hektár. Mezőgazdasági tevékenysége miatt, de a helyi turizmusra kifejtett jótékony hatása miatt említést érdemel még a Ság-hegyen - a római kor óta - folyó szőlőművelés, de a Kemeneshát keleti lejtőin és a Kis-Somlyó hegyen is jelentős szőlőkultúra található.

A két említett terület a Somlói Történelmi Borvidék szerves egységét képezi.

Országos jelentőségű a térségben található termálvíz kincs. A terület mélyszerkezetében két egymástól eltérő egység található: a Rábától nyugatra az Alpok mélybesüllyedt folytatása; a legkeletibb tag pedig az úgynevezett Rába-menti metamorfit összlet. Legnagyobb jelentőséggel azonban a devon korú dolomit bír, melynek töredezett, repedezett üregeiben magas hőmérsékletű és rendkívül magas oldott ásványianyag-tartalmú termálvíz raktározódik.

A környezetszennyezés (víz, levegő, talaj) nem jelentős, a pontszerű források és a talajvizek nitrát szennyezettsége azonban figyelmeztető, emellett jelentős veszélyt jelent az országhatárokon kívülről jövő szennyezés is. (Rába habzása). A 86-os számú főút zaj- és levegőszennyezése is jelentős.

A térség turisztikai potenciálját erősíti az itt található Natura 2000 területek magas száma, a számos természetvédelmi terület, valamint a térségen áthaladó országos kék túra útvonala is.

2.1.3. Demográfiai helyzet

A Sághegy Leader Egyesület 58 települést foglal magába. A Sárvári és Celldömölki kistérség tartozik a tervezési területhez. 31 település alkotja a Sárvári Kistérséget, 27 a Celldömölki kistérséget. A Sárvári Kistérségben található a 2001-ben városi rangot kapott, jelenleg 2506 lakosú Répcelak. A két térség összlakossága az Egyesület megalakulásakor 2008-ban 37.316 fő volt, 2010-ben már csak 36.172 fő. Térségünkre jellemző a falvak lakosságának elöregedése, a fiatalok elvándorlása. Ezt a tendenciát erősíti a foglalkoztatók azon gyakorlata, hogy hátrányosan különböztetik meg felvételtkor a nem helyi lakcímmel rendelkező jelentkezőt. Az 58 település 95.906 ha területén 15.829 db lakás található. Egy lakásra 2,29 fő lakos jut.

A Sághegy Leader Egyesület 15 települése hátrányos helyzetű, ebből Bejcgertyános, Meggyeskovácsi, Vásárosmiske a Sárvári, Csöngye, Duka, Egyházashetye, Keléd, Kemenesmagasi, Kemenespálfa, Kissomlyó, Köcsk, Nemeskeresztúr, Nemeskocs, Pápoc, Szergény a celldömölki m kistérséghez tartozik

A Sághegy Leader Egyesület kiemelt feladatának tekinti a hátrányos helyzetű települések gazdasági, foglalkoztatáspolitikai, kulturális helyzetének javítását, a helyi szereplők közötti kapcsolatépítést, valamint a települések megtartó-képességének erősítését.

1.melléklet:

Település	Lakónépesség (fő)	Terület (ha)	Lakások száma (db)	Az 1 lakásra jutó lakók száma
Bejczyertyános	500 fő	3 143 ha	269 db	1,86
Boba	831 fő	1 095 ha	321 db	2,59
Borgáta	149 fő	621 ha	101 db	1,48
Bögöt	396 fő	499 ha	165 db	2,40
Bögöte	337 fő	2 074 ha	151 db	2,23
Csánig	407 fő	819 ha	171 db	2,38
Csénye	726 fő	1 912 ha	290 db	2,50
Csönge	393 fő	2 527 ha	197 db	1,99
Duka	250 fő	1 524 ha	166 db	1,51
Egyházashetye	392 fő	1 320 ha	177 db	2,21
Gérce	1 180 fő	1 830 ha	501 db	2,36
Hegyfalu	780 fő	1 189 ha	309 db	2,52
Hosszúpereszteg	692 fő	3 700 ha	407 db	1,70
Ikervár	1 862 fő	3 534 ha	658 db	2,83
Jákfa	544 fő	2 011 ha	241 db	2,26
Jánosháza	2 641 fő	2 341 ha	1 093 db	2,42
Káld	1 098 fő	4 244 ha	475 db	2,31
Karakó	213 fő	1 035 ha	111 db	1,92
Keléd	80 fő	872 ha	60 db	1,33
Kemeneskápolna	101 fő	497 ha	68 db	1,49
Kemenesmagasi	893 fő	3 319 ha	440 db	2,03
Kemenesmihályfa	563 fő	1 781 ha	232 db	2,43
Kemenespálfa	448 fő	1 372 ha	166 db	2,70
Kemenessömjén	614 fő	1 605 ha	233 db	2,64
Kemenesszentmárton	221 fő	429 ha	96 db	2,30
Kenéz	290 fő	717 ha	110 db	2,64
Kenyeri	913 fő	3 396 ha	442 db	2,07
Kissomlyó	234 fő	858 ha	148 db	1,58
Köcsk	300 fő	1 258 ha	170 db	1,76
Megyehíd	347 fő	604 ha	124 db	2,80
Meggyeskovácsi	761 fő	2 464 ha	329 db	2,31
Mersevát	581 fő	1 054 ha	221 db	2,63
Mesteri	247 fő	1 169 ha	155 db	1,59
Nagysimonyi	975 fő	1 567 ha	425 db	2,29
Nemeskeresztúr	294 fő	1 217 ha	173 db	1,70
Nemeskocs	376 fő	793 ha	145 db	2,59
Nick	543 fő	1 140 ha	221 db	2,46

Nyőgér	334 fő	1 073 ha	177 db	1,89
Ostffyasszonyfa	834 fő	3 431 ha	387 db	2,16
Ölbő	771 fő	2 353 ha	303 db	2,54
Pápoc	360 fő	3 132 ha	303 db	1,19
Pecöl	802 fő	1 726 ha	298 db	2,69
Porpác	164 fő	619 ha	85 db	1,93
Pósfa	302 fő	535 ha	111 db	2,72
Rábapaty	1 758 fő	2 141 ha	652 db	2,70
Répcelak	2 506 fő	1 382 ha	1 042 db	2,40
Sitke	647 fő	2 720 ha	305 db	2,12
Sótony	662 fő	1 493 ha	287 db	2,31
Szeleste	724 fő	2 075 ha	278 db	2,60
Szergény	367 fő	1 561 ha	173 db	2,12
Tokorcs	342 fő	640 ha	144 db	2,38
Uraiújfalu	910 fő	1 908 ha	377 db	2,41
Vámoscsalád	360 fő	1 178 ha	158 db	2,28
Vásárosmiske	366 fő	1 342 ha	178 db	2,06
Vasegerszeg	393 fő	1 272 ha	149 db	2,64
Vashosszúfalu	405 fő	1 392 ha	214 db	1,89
Vönöck	801 fő	1 760 ha	340 db	2,36
Zsédény	192 fő	643 ha	107 db	1,79
Összesen:	36 172 fő	95 906 ha	15 829 db	2,29

2.1.4. Gazdasági környezet

A Nyugat-dunántúli régióban 2009 első félévében havonta átlagosan 43.752 fő álláskeresőt tartott nyilván a munkaügyi szervezet. A megelőző 3 teljes évben a havi átlagos létszám a 29 ezer főt alig haladta meg.

A 2008. őszén kezdődött gazdasági világválság elsősorban az ipart érintette, így a Nyugat-Dunántúli régióra is erősen negatív hatással volt. A térségben a feldolgozóipar az egyik legnagyobb foglalkoztató, képviselői a válság következtében létszámleépítésekre kényszerültek, aminek következtében visszaesett a régióban a foglalkoztatottság, ezzel párhuzamosan növekedett a munkanélküliség. A kereskedelmet és a szolgáltató szektort csak áttételesen érték el a válság hatásai, így nem is következett be akkora visszaesés ezekben az ágazatokban, mint amilyen az iparban volt tapasztalható.

A gazdasági válság 2008 utolsó két hónapjától kezdte éreztetni hatását a regisztrált álláskeresők számában. Novemberben még csak 5%-os, azt követően azonban 10 % feletti növekedést mutatnak az adatok előző év hasonló időszakához képest. A növekedés üteme 2009 első félévében tovább fokozódott, aminek következtében áprilisra az álláskeresők száma a Nyugat-dunántúli régióban megközelítette a 46.000 főt. A félév végére a szinte mozdulatlan adatok, az előző év azonos időszakához viszonyítva 70,2%-os emelkedést jeleztek.

A válság a celldömölki kistérséget az átlagosnál is erőteljesebben érintette. Míg a 2008. év augusztusában a regisztrált munkanélküliek száma 664 fő volt a kistérségben, addig 2009. augusztusban 1487 főre emelkedett az álláskeresők száma.

A Celldömölki Kistérségben az elmúlt években három nagy cég emelkedett ki a jelentős foglalkoztatók köréből, úgy mint a Cellcomp Kft., az Eybl Hungária Kft. jánosházi üzeme, valamint a Fodat Kft. Ez utóbbin belül a létszámleépítés három Triumph varrodát érintett.

A kistérség gazdaságában, főleg a meghatározó feldolgozóipari cégek körében, olyan mértékű keresletcsökkenés következett be, melynek hatására jelentősen csökkent a foglalkoztatottság és ezzel egyidejűleg emelkedett a munkanélküliség. A keresletcsökkenésből adódó tömeges létszámleépítések, főleg az autóipari beszállító, feldolgozóipari cégeket érintették. Mivel a térségben e foglalkoztatói kör meghatározó, a recesszió jelentős mértékben sújtotta, és még mindig sújtja a helyi munkaerőpiacot.

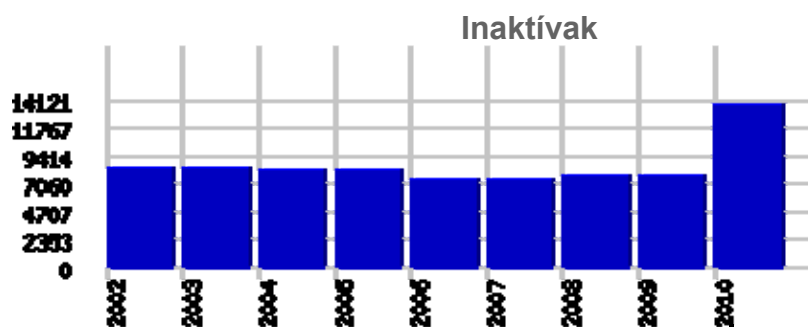
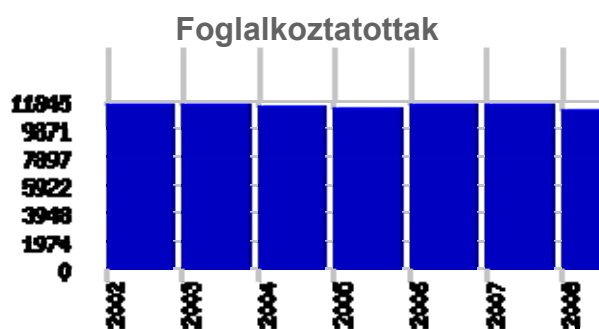
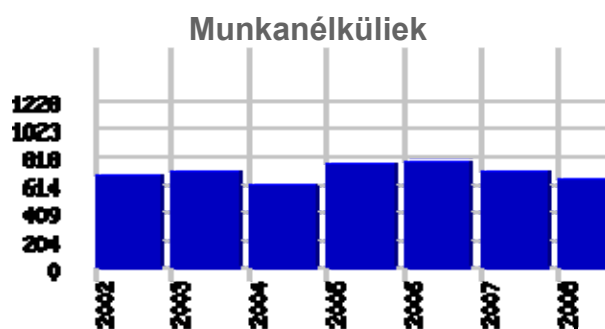
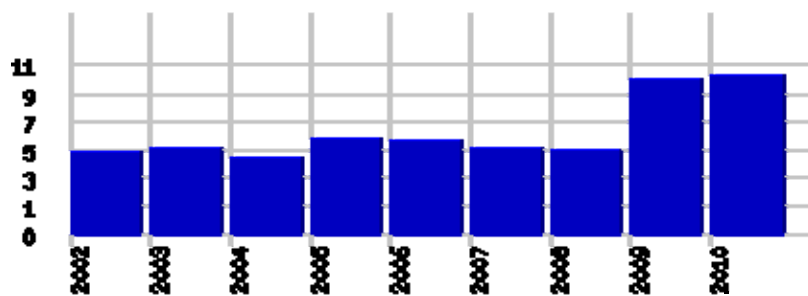
2010.decemberében a Celldömölki Kistérségben 13754 főre, a Sárvári Kistérségben 20483 főre nőtt az inaktívak létszáma. 2002 és 2010 éveit vizsgálva a foglalkoztatási ráta jelentős csökkenést mutat Celldömölki:26,9%, Sárvári Kistérség:26,1%. Az inaktív lakosság számának jelentős növekedése veszélyt jelent a társadalomra.

2.melléklet

Éves KSH kistérség szintű adatok
Celldömölki, 15 - 74 korosztály

	Mnk.ráta	s	Munkanélküliek	s	Foglalkoztatottak	s	Inaktívak	Fogl.ráta	Akt.ráta
2002	5.44 %	0.24	663	23	11514	357	8309	56.2%	59.4%
2003	5.65 %	0.286	691	28	11538	406	8257	56.3%	59.7%
2004	5.01 %	0.12	600	13	11385	147	8091	56.7%	59.7%
2005	6.35 %	0.15	756	16	11147	153	8173	55.5%	59.3%
2006	6.26 %	0.154	766	17	11475	162	7369	58.5%	62.4%
2007	5.66 %	0.14	692	15	11532	171	7386	58.8%	62.3%
2008	5.48 %	0.136	642	14	11083	161	7648	57.2%	60.5%
2009	10.24 %	0.215	1196	22	10483	152	7635	54.3%	60.5%
2010	10.47 %	0.415	619	20	5291	160	13754	26.9%	30.1%

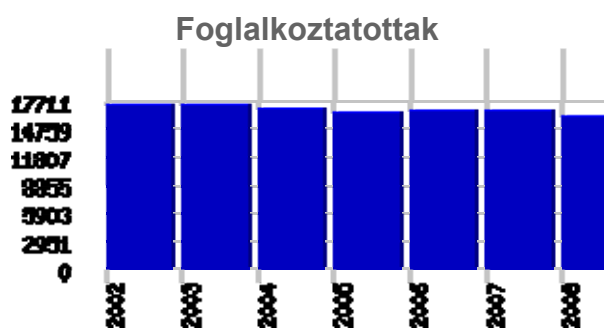
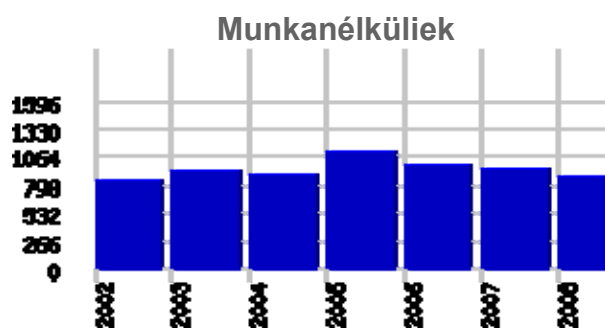
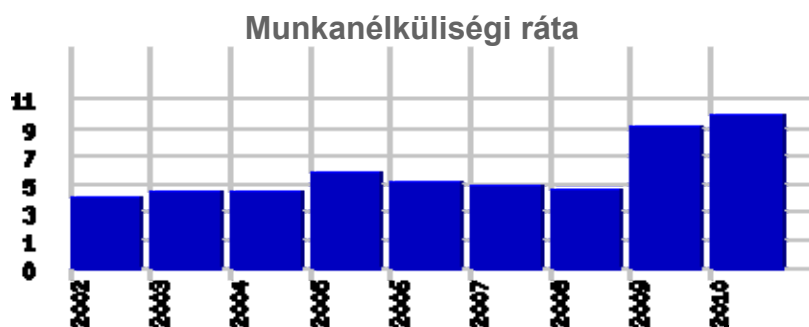
Munkanélküliségi ráta

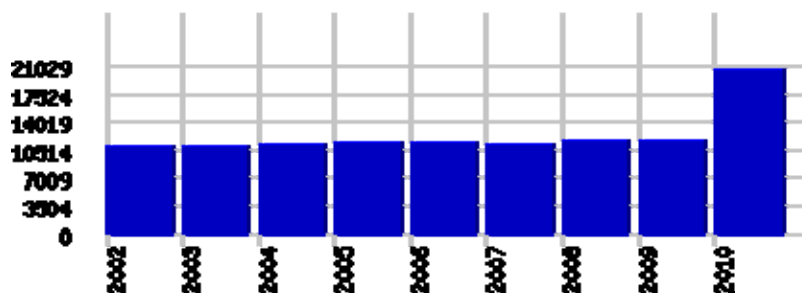
Éves KSH kistérség szintű adatok
Sárvári, 15 - 74 korosztály

	Mnk.ráta	s	Munkanélküliek	s	Foglalkoztatottak	s	Inaktívak	Fogl.ráta	Akt.ráta
2002	4.55 %	0.2	821	28	17215	534	10912	59.5%	62.3%

2003	5.06 %	0.257	920	37	17251	607	10777	59.6%	62.8%
2004	4.99 %	0.119	879	19	16733	215	11228	58%	61.1%
2005	6.35 %	0.152	1111	24	16382	225	11347	56.8%	60.7%
2006	5.61 %	0.136	981	21	16503	233	11304	57.3%	60.7%
2007	5.39 %	0.136	944	21	16584	245	11260	57.6%	60.9%
2008	5.15 %	0.128	865	19	15946	231	11617	56.1%	59.1%
2009	9.35 %	0.196	1555	28	15083	219	11703	53.2%	58.7%
2010	10.06 %	0.399	842	27	7530	228	20483	26.1%	29%

Inaktívak

A foglalkoztatás elsősorban a közeli városok (Sárvár és Celldömölk) ipari centrumaiba koncentrálódik, ami a munkavállalókat napi ingázásra kényszeríti. Ipari foglalkoztatási szempontból még lényeges Jánosháza és Répcelak szerepe. A tönkrement élelmiszeripar utolsó ágazatát találhatjuk a Répcelakon a Sajtgyárat..Munkaerő felvétel oldaláról vizsgálva jelentős ágazat a gyógyturizmus, amely az utóbbi évtizedben alakult át és erősödött meg.

A térség településein alacsony a vállalkozói aktivitás. A vállalkozások jelentős része jellemzően családi vagy kényszervállalkozás, így nem tudnak a térségre nagymértékben jellemző ingázásra negatív hatást kifejteni. Jellemző probléma a tőkehiány, ami a fejlesztések komoly gátja. Az utófinanszírozás és hiányzó banki háttér nem kedvez a vállalkozások megerősödésének.

Az aprófalvas településszerkezet miatt a kistelepüléseken a mezőgazdasági tevékenység (őstermelők, családi jellegű farmgazdaságok) mellett szinte csak a minimális szolgáltatásokkal kapcsolatos mikrovállalkozások találhatók meg. A szolgáltatató szféra gyengének mondható, ami érvényes a piaci és az intézményi szolgáltatásokra is.

A vállalkozások körében kihasználatlan potenciált jelentenek még a meglévő kézművesipari adottságok, hagyományok és termékek, mivel az ágazat termékei értékesítési gondokkal küszködnek. A tradicionális kézműves iparágak, mesterségek fejlesztése a turizmusfejlesztéssel párhuzamosan komoly lehetőségeket jelenthet az ágazat számára.

2.1.5. Társadalmi környezet

A két Kistérség településszintű álláskeresői adatait találjuk a 2. számú mellékletben. Sajnos a jelenlegi gondolkodásmód nem kedvez a vidéki alkalmazottaknak. Sok helyen ők az első leépítéskori áldozatok.

2011.01.20-i adat szerint A Celldömölki Kistérségben a 17.271 munkavállalásra képes lakosból 1257 nyilvántartott munkanélküli 7,28%. A Sárvári Kistérségben: 24.905 főből 1706 fő 6,85% a nyilvántartott munkanélküli

3.melléklet

Dátum 2010.

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó lakóhelyük szerint régiónként, megyénként és kistérségenként

és KSH kistérségenként (2010.12.20-i állapot)

Település megnevezése	Nyilvántar- tott össz. fő	Foly. nyilv. hossz>365. fő	Járadék tip. ell. fő	Segély tip. ell. fő	Rendelk. áll. tám.. fő	Munkav. népes. fő	Relatív mutató %
Nyugat-Dunántúl							
Vas megye							
<u>Celldömölki</u>							
BOBA	43	19	10	5	12	568	7.57
BORGÁTA	4	2	1	2	1	83	4.82
CELLDÖMÖLK	425	132	99	61	79	7873	5.40
CSÖNGE	25	3	12	4	3	245	10.20
DUKA	16	7	2	3	8	197	8.12
EGYHÁZASHETYE	27	13	5	9	5	241	11.20
JÁNOSHÁZA	129	43	25	20	42	1817	7.10
KARAKÓ	15	4	1	2	4	135	11.11
KELÉD	2	0	0	0	2	37	5.41
KEMENESKÁPOLNA	6	2	1	1	2	62	9.68
KEMENESMAGASI	47	15	9	10	13	593	7.93
KEMENESMIHÁLYFA	23	7	2	4	6	377	6.10
KEMENESPÁLFA	22	10	5	1	7	309	7.12
KEMENESSÖMJÉN	31	6	10	8	2	435	7.13
KEMENESSZENTMÁRTON	10	6	3	1	3	147	6.80
KENYERI	38	9	12	9	3	617	6.16
KISSOMLYÓ	14	3	2	6	1	165	8.48
KÖCSK	9	3	3	2	3	173	5.20
MERSEVÁT	16	4	4	3	3	426	3.76
MESTERI	6	2	1	3	0	146	4.11
NAGYSIMONYI	43	9	12	12	3	643	6.69
NEMESKERESZTÚR	21	10	2	8	7	182	11.54

NEMESKOCS	10	1	3	2	0	222	4.50
OSTFFYASSZONYFA	46	8	12	7	9	563	8.17
PÁPOC	21	2	9	6	0	186	11.29
SZERGÉNY	22	10	3	4	6	240	9.17
TOKORCS	12	5	1	3	0	237	5.06
VÖNÖCK	57	20	14	12	10	540	10.56
<u>Celldőmölki kist. összesen</u>	<u>1140</u>	<u>355</u>	<u>263</u>	<u>208</u>	<u>234</u>	<u>17459</u>	<u>6.53</u>

Sárvári

BEJCGYERTYÁNOS	28	5	10	7	2	320	8.75
BÖGÖT	19	2	10	5	1	272	6.99
BÖGÖTE	13	4	4	0	2	184	7.07
CSÁNIG	20	3	7	2	6	247	8.10
CSÉNYE	11	2	1	4	2	429	2.56
GÉRCE	56	17	10	12	21	782	7.16
HEGYFALU	24	6	10	2	3	433	5.54
HOSSZÚPERESZTEG	41	15	8	11	13	467	8.78
IKERVÁR	55	13	16	17	3	1243	4.42
JÁKFA	21	6	3	8	2	345	6.09
KÁLD	74	25	18	16	21	776	9.54
KENÉZ	10	2	2	3	2	202	4.95
MEGGYESKOVÁCSI	56	21	9	7	22	459	12.20
MEGYEHÍD	15	3	3	5	4	217	6.91
NICK	30	9	10	6	4	365	8.22
NYŐGÉR	21	5	6	6	2	200	10.50
ÖLBŐ	52	15	17	10	4	520	10.00
PECÖL	31	8	8	10	2	543	5.71
PORPÁC	12	2	1	3	4	93	12.90
PÓSFA	14	3	5	5	2	195	7.18
RÁBAPATY	58	10	18	15	5	1146	5.06
RÉPCELAK	83	22	28	15	12	1990	4.17
SÁRVÁR	601	166	183	127	88	10662	5.64

SITKE	22	9	3	3	3	451	4.88
SÓTONY	33	10	10	6	6	417	7.91
SZELESTE	29	6	11	7	6	441	6.58
URAIÚJFALU	44	7	12	9	10	607	7.25
VÁMOSCSALÁD	16	3	6	3	2	239	6.69
VÁSÁROSMISKE	13	1	5	2	2	221	5.88
VASEGERSZEG	16	2	7	4	3	247	6.48
VASHOSSZÚFALU	17	8	1	6	4	249	6.83
ZSÉDENY	7	1	2	1	2	130	5.38
<u>Sárvári kist. összesen:</u>	<u>1542</u>	<u>411</u>	<u>444</u>	<u>337</u>	<u>265</u>	<u>25092</u>	<u>6.15</u>

A térségben a civil szféra, kultúra és az önszerveződés is markánsan jelentkezik. A civil szerveződések, egyesületek, alapítványok szerepe a települések életében nagyobb jelentőséggel bír, mint a nagyvárosokéban, hiszen egy sportegyesület vagy egy kulturális szervezet a települések alacsony lélekszáma miatt magasabb társadalmi hatást képes kifejteni. Főként sport és kulturális területen (hagyományörzés) jellemző a tevékenységük. A tradicionálisan meglévő tűzoltó- és sportegyesületek mellett a társadalmi igények változásával a környezet- és természetvédelemmel, közbiztonsággal, településfejlesztéssel foglalkozó civil szervezetek megalakulása, térnyerése is jelentős.

A nemzetiségi kultúra markánsan nem jelenik meg. A csekély arányt képviselő roma népesség egyedi kultúrája is csupán nyomokban lelhető fel.

Napjainkban és a közeljövőben a térségben kiemelt figyelmet kap a meglévő természeti és társadalmi értékek védelme, megőrzése, valamint a kulturális hagyományok továbbadása a fiatalabb generációk számára. A térségben tevékenykedő non-profit szervezetek számos kulturális és gasztronómiai rendezvény megrendezésével segítették elő a települések együttműködését, valamint jelentősen javították a társadalmi közösségek között kialakuló kommunikációt. A civil szektor ezért arra törekszik, hogy az alulról szerveződő helyi cselekvések köre bővüljön, a lakosság létrehozza saját szerveződéseit és részt vegyen települése, kistérsége, régiója fejlesztésében.

A civil szférának elsősorban a kezdeményezésben kell erősnek lennie, hiszen a társadalmi hiányosságokat a lakosok csak helyi szinten tudják felismerni, ezek mérséklésére pedig csak a legrugalmasabb civil szervezetek tudnak gyorsan és hatékonyan reagálni.

2.2 A Leader Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A Sághegy Leader Egyesület 2008. április 28-án alakult 144 taggal. Az Irányító Hatóság által megfogalmazott mértékben képviselteti magát a köz, vállalkozói és civil szféra az Elnökségben. Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában fogalmazták meg a két kistérség fejlesztési céljait.

Fontos társadalmi szempontok érvényesültek megalakuláskor, melyeket folyamatosan fenntartunk a Helyi Akciócsoport és a munkaszervezet működésében

- alulról jövő kezdeményezések felkarolása,

- a helyi lakosság és a civil szféra aktivizálása és tevékeny bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- kapcsolat teremtés, illetve együttműködés kialakítása a vidéki térségek és szférák között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett
- az innováció növelése , vállalkozói szellem és a helyi partnerség erősítése.

A helyi partnerség fontos alapkövének tekintjük, hogy Egyesületünk folyamatosan fórumokat tart a térségben, valamint heti öt munkanapon munkaszervezeti irodánkban személyes megkereséssel fordulhatnak hozzánk akár tagjaink, akár a térség érdeklődő polgárai. Megteremtettük azt a bizalmi kapcsolatot, hogy szervezetünkhöz bármikor fordulhatnak az ügyfelek. Folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphatnak a helyi partnerek a térségeket érintő információkról. A partnerség fontos eredménye a megalakult tervezői csoport is, melyben a civil és vállalkozói szféra 80%-ban képviselteti magát. A LEADER program alapvető eleme a partnerség megteremtése, mivel a közösségi kezdeményezések, a térségi arculat, valamint a helyi szereplők összefogott támogatása csak így teremthető meg megfelelően.

A helyi partnerség erősítése mindenképpen meghatározó lehetőséget biztosít a Sághegy Leader Egyesület területén. Az érintett kistérségekre jellemző, hogy a természeti és turisztikai adottságok egymást kiegészítik és erősítik.

A Sághegy Leader Egyesület elnöksége, munkaszervezete, a köztük levő összhang megteremtette azt a körülményt, hogy az Egyesület tag létszáma folyamatos növekedik, 2008 óta +10 taggal 154-re emelkedett. A 10%-os növekedés a jövőt illetően reményekre jogosítja a HACS-ot. A munkaszervezeti irodába leadott 6db újabb Belépési Nyilatkozat vár elbírálásra. A következő Közgyűlés pozitív elbírálással fogja lezárni ezeket a jelentkezéseket.

A **4. számú melléklet** szemlélteti az ÚMVP EMVA III. tengelyes 1. körös pályázati aktivitást, és elnökségi támogatási szándékot.

	összes forrás hátrányos helyzetű területen	összes forrás egyéb területen	összes forrás 2008-2013	beadott kérelem db	támogatásra jav. Kérelem db	%
falumegújítás és fejlesztése	114 763 410 Ft	358 592 285 Ft	473 355 695 Ft	35	7	20%
támogatásra javasolt kérelmek összege	0 Ft	117 663 470 Ft	117 663 470 Ft			
támogatásra javasolt kérelmek összege a jogcím forráshoz viszonyítva.	-	33%	25%			
vidéki örökség	54 097 961 Ft	216 391 046 Ft	270 489 007 Ft	9	3	33%
támogatásra javasolt kérelmek összege	3 645 241 Ft	77 952 821 Ft	81 598 062 Ft			
támogatásra javasolt kérelmek összege a jogcím forráshoz viszonyítva.	7%	36%	30%			
mikrovállalkozások létrehozása	98 052 255 Ft	294 156 765 Ft	392 209 020 Ft	19	14	74%
támogatásra javasolt kérelmek összege	10 361 007 Ft	158 006 303 Ft	168 367 310 Ft			
támogatásra javasolt kérelmek összege a jogcím forráshoz viszonyítva.	11%	54%	43%			
turisztikai tev. Ösztönzése	50 624 461 Ft	165 766 852 Ft	216 391 312 Ft	6	3	50%
támogatásra javasolt kérelmek összege	0 Ft	34 605 906 Ft	34 605 906 Ft			
támogatásra javasolt kérelmek összege a jogcím forráshoz viszonyítva.	-	21%	16%			

Összes fejlesztési forrás és támogatásra javasolt kérelmek III. tengely 1.kör

2.3 A Leader megvalósítás során elért eredmények áttekintése

Az ÚMVP EMVA III. **tengely 4** jogcím rendelete szerint kiírt 1. pályázati körben egyesületünkhöz 69 db támogatási kérelem érkezett. Ebből az alapjogosultsági feltételek vizsgálata után, a 45%-os gazdaságfejlesztési arány figyelembevételével 27 kapott kedvező elbírálást 1.651.764 euro értékben.

Összes Kötelezettségvállalásunk az összes fejlesztési forrás 33%-ának felel meg. Az **5. számú melléklet** részletes elemzést tesz lehetővé.

A négy jogcím tekintetében a hátrányos helyzetű települések a források 14%-át, az egyéb települések a források 38%-át használhatják föl.

A Sághegy Leader Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája 1. prioritásként jelölte meg Falufejlesztés jogcím alatt a települések imázsának kialakítását, a közszolgáltatások fejlesztését, a környezetvédelmet és fenntartható fejlődést. Az első körre beérkezett 35 db támogatási kérelemből 7 kapott támogatást 584.755 euro értékben. Az egyéb területek 35%-ban a hátrányosak 28%-ban használhatják föl a rendelkezésre álló forrást. Középületek kaptak méltó külsőt, rendezvényterek alakultak európai színvonalúvá, közparkokkal szépültek falvaink.

2. prioritásként nevesítettük az épített örökség védelmét. 9 kérelemből 3 kapott támogatást. A hátrányos helyzetű Meggyeskovácsi Harangtornya újult meg 13.668 euróból, 7%-nyi forrást

felhasználva. Ostffyasszonyfa és Ikervár 36%-nyi forrásra 292.287 euróra kapott kötelezettségvállalást. Ostffyasszonyfán a védett épület már teljes pompájában látogatható.

Mikro vállalkozás jogcím esetében a turizmus, az agrárium, és a kézművesipar közötti szinergia erősítése, térség specifikus termékek előállításának és az értékesítést segítő körülmények elősegítése fogalmazódott meg eredetileg. 19 beérkezett kérelemből 14-et támogatásra alkalmasnak minősített a z Elnökség. Hátrányos helyzetű településen 38.849 euro 11% fejlesztési forrás, egyéb területre az allokált forrás 54%-a 592.450 euro a kötelezettség vállalás. Nemeskocson alkotóműhely fejlesztés, Bögötén 2 telephelyfejlesztés, Pósfán vegyesbolt korszerűsítés és profilbővítés, Kenézben gép beszerzések váltak valóra 60-65%-os támogatási intenzitással.

A turisztikai tevékenységek ösztönzésére allokált források minimális értékben kerültek lekötésre. 6 kérelemből 3 támogatást kapott. Hátrányos helyzetű területen nincs támogatott projekt. Egyéb területen 21% forrás allokálása után, 129.756 euro felhasználásával fejlődhet vidékünk. Gombási Istvánné falusi szálláshely bővítése és a Répcementi Hunor Vadásztársaság Vadász felújítása befejeződött. Turisztika terén határozott javulást kell elérnünk, hangsúlyosabb megfogalmazásokat kell tennünk.

Az EMVA III. tengely 2. körre 64 kérelem érkezett, ezek még nincsenek támogatási szakaszban sajnálatos módon.

A Leader **IV. tengely** kötelezettségvállalása az összes fejlesztési forrás 16%-a 155.392 euro

A 6. számú melléklet bővebb elemzést tesz lehetővé

47 db kérelem érkezett, 38 kérelem maradt fenn alapjogosultság és visszavonás után, 37 esetben támogatási határozat generálódik.

Fő megfogalmazásunk az együttműködés erősítése volt a civil szférában. Sok egyesület sikeresen pályázott. A közösségek közötti együttműködés csak 4%-nyi 10.538 euro forrást igényel.

A sportolási feltételek javítására hátrányos helyzetű településen 8.000 euro 26%-nyi, egyéb területen 36.350 euro 32% fejlesztési forrás használható fel. Sportpályák, sportöltözők újulhatnak meg, eszközbeszerzésre lesz lehetőség 11 faluban.

Rendezvényszervezés és térségi kapcsolatok terén az összes forrás 17%-ára 54.138 euro összegben van igény. Két nemzetközi projektről kellemes élményekkel tértek vissza a résztvevők.

2.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A HACs által a 93/2007. (VII. 29.) FVM rendelet, valamint a 147/2007. (XII.4.) FVM rendelet értelmében elkészített HVS felülvizsgálata a gazdasági, társadalmi helyzet változása, valamint a Leader Program végrehajtására vonatkozó egyéb feltételek változása, és a forrásallokációban is tükröződő célrendszer prioritásainak lehetséges módosulása miatt indokoltá vált. A Sághegyi Leader Egyesület széleskörű pályázati lehetőséget, hosszú távú terveket fogalmazott meg. Ezzel kívánt lehetőséget adni minden tagnak, a tervezési terület minden településének, a már működő és majd létrejövő civil szféra vagy vállalkozó ügyfélnek a fejlesztéshez, az új elképzelések megvalósíthatóságához.

A prioritási sorrendben előkelő helyre nevesítettük az aktív turizmus, turisztikai vonzerők, gasztronómiai, kulturális és vallási turizmus fejlesztését. A térségben, a hazai és nemzetközi világban bekövetkezett gazdasági, társadalmi folyamatok következtében ez az igény túlzónak bizonyult. A minimális igény miatt más célterületekre történő forrás átcsoportosításra van szükség.

Fő céltűzésként fogalmazódik meg a majdani forrásallokációban a gazdaságfejlesztés.

A helyi gazdaságot a helyi vállalkozások működtetik, szerepük számos csatornán keresztül érvényesül.

A közvetlen pénzügyi hatás a helyi adóbevételeken keresztül érzékelhető. A lakosság körében a vállalkozások foglalkoztatási szerepe a legjelentősebb, a helyi gazdaság egyaránt jelent önfoglalkoztató (egyéni vállalkozók, őstermelők) és munkavállalói munkahelyeket. E foglalkoztatás révén jut a helyi lakosság egy része jövedelemhez, amellyel a vállalkozások közvetett módon a fogyasztói keresletet generálják. Ha a fogyasztás nagyobb hányadát sikerül a településen tartani (az emberek a helyi vállalkozásoknál vásárolnak vagy tőlük rendelnek meg szolgáltatásokat), a helyi gazdaság önmagát finanszírozza. Még közvetlenebb hatás, hogy az emberek helyben munkához, így jövedelemhez jutnak, az önkormányzat szociális kiadásai jelentősen csökkennek. A vállalkozások helyi mecenatúrában (helyi kulturális, sport és egyéb tevékenységek finanszírozásában, szponzorálásában) vállalt szerepe sem jelentéktelen.

A HVS felülvizsgálat során szeretnénk új célterületeket megfogalmazni valamennyi szféra képviselői részére. Kis értékű projekteket szeretnénk támogatni rendezvény és képzés jogcímeinél. Leader jogcímnél a gazdaságfejlesztés 45%-os arányának biztosításához új intézkedésként nevesítjük mikro vállalkozások részére a vállalkozásalapú fejlesztés jogcímét. Eszközbeszerzést, építést is támogatni kívánunk 3-4 millió Ft értékben. Kis értékű projekt 1 millió Ft-os támogatást is igényelhetnek majd ügyfeleink a mikro vállalkozások eszköz állományának fejlesztéséhez. Projekt ötlet gyűjtésünk során a IV. tengelyes megfogalmazások közül a vállalkozásalapú fejlesztés jogcímre 18% igény mutatkozik.

2.5. SWOT elemzés

A Sághegy Leader Egyesület tervezési területén készült SWOT

Erősségek	Gyengeségek
Gazdag természeti Környezet, gyógy és termálfürdők	népesség fogyás, demográfiai mutatók romlása
Ság-hegy és Kissomlyó szőlőkultúrája	infrastrukturális elmaradottság
Szajki tavak, Natura 2000 területek	leromlott úthálózat, szennyvíz csatornázottság hiánya
Meglevő kulturális örökség, épített és természeti örökség	alacsony helyi vállalkozói aktivitás
Irodalmi emlékhelyek	turisztikai szolgáltatási igény gyenge
Sitke Rockfesztivál és Répcelak Laki Kalinkó nagy rendezvény	munkavállalók kiszolgáltatottsága a munkáltatóknak
Hagyományőrző csoportok jelentős száma	környezettudatos életmód
Sportegyesületek, Tűzoltó Egyesületek tenni akarása	
Közbiztonság, polgárőrség szerepvállalása	
Civilszervezetek helyi erősödése, szerepvállalása	
Néhány mikro vállalkozás munkahely teremtési törekvése	
A falu szempontjából jelentőséggel bíró épületek, közparkok gondozása, fejlesztése	
szélérőművek elterjedése, megújuló energia	

lehetőségek	fenyegetések
vidékfejlesztési támogatások lehívása, előleg biztosítása fokozná az aktivitást	tovább nő a népesség fogyás
civil szféra még aktívabbá tétele	hagyományos falusi életforma eltűnik
turisztikai program csomagok	igénytelenség a helyi hagyományőrzésre
növekvő belső piaci igények	elhúzódó pályáztatás rontja az aktivitást
	utófinanszírozás, banki hitel lehetőség hiánya nem kedvez a fejlesztéseknek

3. HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

3.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

3.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

3.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései